

Dr hab. Michał Szczepański

Wrocław, 01.09.2022 r.

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego

Pl. Jana Pawła II 2

Dziedzina : Sztuki Muzyczne

Dyscyplina Artystyczna: Instrumentalistyka

Tel. kom. +48

Adres email: @gmail.com

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Dotyczy:

Uchwały 62/2022 z dnia 30.05.2022 Senatu Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku dnia 30 maja 2022 oraz na podstawie art. 14 ust. 2 pkt.2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. Z art. 179 ust.1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Przewód doktorski został wszczęty w dniu 15.04.2019 roku uchwałą Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

- wyznaczenia mojej osoby jako recenzenta rozprawy doktorskiej Pani mgr Ma Ke pt. *Mazurki op. 50 Karola Szymanowskiego – analiza planu agogicznego w świetle zapisu kompozytora i interpretacji wykonawcy.*

Podstawowe dane o kandydacie

Magister Ke Ma urodziła się 10 kwietnia 1991 roku w mieście Hegang w Chinach.

Od 2014 roku studiowała w Akademii Muzycznej w Gdańsku w klasach prof. Andrzeja Artykiewicza i as. Macieja Gańskiego. Następnie ukończyła studia doktoranckie pod kierunkiem Waldemara Wojtala.

Obecnie pracuje jako nauczyciel fortepianu w Art School w rodzimym mieście. Dysponuje zróżnicowanym repertuarem od utworów baroku do dzieł kompozytorów współczesnych. Występowała też jako kameralistka na wielu koncertach i konkursach. Zdobyła nagrody na konkursach pianistycznych w Chinach.

Recenzja

Rozprawa doktorska mgr Ma Ke pt. *Mazurki op. 50 Karola Szymanowskiego – analiza planu agogicznego w świetle zapisu kompozytora i interpretacji wykonawcy* w dziedzinie artystycznej sztuki muzyczne.

Rozprawa składa się z nagrania zarejestrowanego w dniach 16-18.11.2021 r. w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku (płyta CD) 20 mazurków Karola Szymanowskiego oraz części opisowej, dotyczącej analizy planu agogicznego w świetle zapisu kompozytora i interpretacji wykonawcy.

Realizator dźwięku- Marcin Kowalczyk

Mazurek jako gatunek muzyczny jednoznacznie kojarzy się dziś z Fryderykiem Chopinem.

Twórczość Karola Szymanowskiego po niespełna 80 latach wywiera nieprzerwanie znaczny wpływ na dalszą popularyzację, rozwój i kształt tego gatunku. Mazurki op. 50 Karola Szymanowskiego na stałe weszły do repertuaru wielu wybitnych pianistów i są doskonałym przykładem ewolucji tego gatunku, a zarazem kontynuacją jednej z ulubionych miniatur Fryderyka Chopina. Nowatorski w wymiarze harmonicznym i fakturalnym cykl 20 mazurków powstał w latach 1924-25. Oryginalną i niepowtarzalną brzmieniowość Szymanowski uzyskuje między innymi poprzez ukazanie elementów muzyki ludowej, stylizację folkloru regionu Podhala oraz częste wykorzystywanie skali góralskiej. Nagrań mazurków – całości lub części opusu dokonali między innymi: Artur Schnabel, Barbara Hesse Bukowska, Marc-Andre Hamelin, Jerzy Godziszewski, Andrzej Stefański, Piotr Anderszewski.

Niefatwego zadania podjęła się więc doktorantka pochodząca z prowincji Heilongjiang w Chinach.

Od pierwszego mazurka słyhać dużą dbałość o szczegóły i dokładność w realizacji tekstu muzycznego. Niuanse rytmiczne w linii melodycznej, pauzy, artykulacja, ukazane są w przemyślany sposób. Pianistka ujawnia dużą wrażliwość na dźwięk, ukazując bogatą paletę barw i subtelności tempa rubato. Odnoszę wrażenie, że mazurki o spokojniejszym toku narracji, mające więcej cech kujawiaka są bliższe jej osobowości, co ma odzwierciedlenie w trafnym oddaniu kolorystyki brzmienia i ogólnego charakteru np. mazurka nr 1 i nr 3-w szczególności w początkowych epizodach. Pewien niedosyt pozostawiają mazurki wirtuozowskie o dużym ładunku emocjonalnym, w których pianistka stosuje często zbyt powściągliwe tempa. Skrajne różnice dynamiki zapisane przez kompozytora np. w mazurku nr 4 (ostatnie 16 taktów) naprzemiennie- *marcato subito forte* i *dolce pianissimo meno mosso* tworzące charakterystyczny kontrast także poprzez zmianę rejestru, ukazane są zbyt jednostajnie. W mazurku nr 3 w partii lewej ręki- takty 42 45 i 46 doktorantka gra tekst inny niż w najczęściej używanych redakcjach. Różnice te mogą być spowodowane błędami opracowań dostępnych w źródłach internetowych.

Bardzo dobre panowanie nad czasem i ciekawe efekty brzmieniowe doktorantka uzyskuje w szóstym- jedynym z chętniej wybieranych mazurków. W mazurku nr 7 słyhać charakterystykę oberka, jednak tempo mogłoby być trochę szybsze.

Mroczny i dramatyczny charakter mazurka nr 12 został doskonale uchwycony. Akcentacja podkreślona odpowiednio dobraną artykulacją trafnie oddaje efekt grozy.

Do najtrudniejszych zadań stojących przed wykonawcą opusu 50 należą: z jednej strony uchwycenie stylistyki wykonawczej mazurków i jednocześnie stworzenie wrażenia prostoty i naturalności narracji muzycznej. Są to zadania niezwykle trudne, szczególnie jeśli weźmie się pod uwagę pochodzenie doktorantki z innego kręgu kulturowego.

Tym bardziej warto docenić trud włożony w cały proces powstawania pracy doktorskiej oraz dalszą popularyzację twórczości Karola Szymanowskiego.

Część opisowa rozprawy doktorskiej składa się z wstępu, trzech rozdziałów oraz podsumowania.

We wstępie opisane są źródła inspiracji i czynniki, które wpłynęły na wybór tematu. W dalszej części przedstawione są założenia, cel i treść badań.

W rozdziale pierwszym doktorantka opisuje zjawisko stylizacji w muzyce, przechodząc od muzyki ludowej do mazurka jako przykładu tańca stylizowanego. Zamieszczenie przykładów nutowych fragmentów utworów (Rapsodia węgierska, pieśń anonimowa Laura i Filon jako inspiracja do tematu Fantazji na tematy polskie Fryderyka Chopina) ułatwia czytelnikowi zrozumienie idei stylizacji.

W części dalszej pracy autorka przybliży gatunek mazurka, charakteryzując go szczegółowo. Opisuje tańce, będące jego częściami składowymi. Cechy charakterystyczne *mazura*, *kujawiaka* i *oberka* opisane są zwięźle, doktorantka trafnie ukazała cechy metro-rytmiczne jak i ogólny charakter poszczególnych tanów. Dodatkową atrakcją w tej części dysertacji są kolorowe rysunki tańczących par w ludowych strojach autorstwa Pani Ke Ma.

W rozdziale drugim doktorantka opisuje agogikę jako nieodzowny element dzieła muzycznego, jego znaczenie i historię. Bardzo wnikliwie wyjaśnia znaczenie tego terminu na przestrzeni kilku epok w historii muzyki, np. w muzyce baroku, pisząc o pożądanej chwiejności tempa i swobodzie wykonawczej jako przyczynku do późniejszego romantycznego rubato w odniesieniu choćby do muzyki czasów romantyzmu, w szczególności twórczości Fryderyka Chopina.

W kolejnym podrozdziale analizuje zjawiska agogiczne w muzyce XX wiecznej, przechodząc stopniowo do mazurków Karola Szymanowskiego. Analiza przeprowadzona jest bardzo wnikliwie, a spostrzeżenia dotyczące możliwości interpretacji są inspirujące dla wykonawcy. (lekturę ułatwiają liczne przykłady nutowe)

Terminologia i wskazówki interpretacyjne używane przez kompozytora są przetłumaczone na język polski.

Rozdział trzeci. –Magister Ke Ma opisuje ewolucję stylu kompozytora od okresu romantycznego poprzez siedmioletni czas inspiracji kulturą orientálną i antyczną, aż do ostatniego etapu zwanego „ okresem narodowym”, wraz z wyszczególnieniem ważniejszych dzieł tych okresów. Ciekawym pomysłem jest zamieszczenie w pracy treści przemówień samego Szymanowskiego z okresu kiedy pełnił funkcję Rektora Warszawskiej Wyższej Szkoły Muzycznej. Ostatnia część rozdziału – inspiracja do poszukiwań indywidualnej interpretacji planu agogicznego w utworze muzycznym- jest osobistą refleksją pianistki na temat sposobów realizacji notacji muzycznej, oznaczeń dotyczących planu agogicznego w mazurkach op. 50. oraz problematyki z tym związanej.

Rozprawa doktorska magister Ke Ma potwierdza jej duży zasób wiedzy, umiejętności przeprowadzenia analizy stylu kompozytora w kontekście szeroko rozumianej agogiki i jej wpływu na interpretację na podstawie 20 mazurków op. 50 Karola Szymanowskiego.

Konkluzja

Rozprawa doktorska, jaką jest płyta z nagraniem kompletu mazurków op. 50 Karola Szymanowskiego wraz z opisem, jest znaczącym osiągnięciem artystycznym. Analiza planu agogicznego w świetle zapisu kompozytora i interpretacji wykonawcy, co stanowi tytuł części opisowej doktoratu, doskonale koresponduje z nagraniem. Zrozumienie tekstu muzycznego poprzedzone zdobytą wiedzą, analizą tańców polskich, których elementy występują w mazurkach, znajduje odzwierciedlenie w jakości jej interpretacji. Biorąc pod uwagę wszelkie powyższe aspekty pracę oceniam wysoko i stwierdzam, że mgr Ke Ma w pełni rozwiązała założone aspekty artystyczne, spełniając bez zastrzeżeń art. 13 ust.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku.

Popieram starania kandydatki o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki muzyczne.

Michał Szczepański